

Eindrapportage

Medisch kinderdagverblijven in Noord Nederland

8 mei 2022

Sandra van der Duin
Deskundige Infectiepreventie

Resultaten onderzoek medisch kinderdagverblijven (MKD).

Inleiding

In het risicoprofiel van het Zorgnetwerk Antibioticaresistentie Noord-Nederland (ABRZNN) worden de medisch kinderdagverblijven (MKD) gezien als een potentiële bron voor verspreiding van resistente bacteriën, BRMO en MRSA, vanwege de kwetsbare populatie en de mogelijk intensieve zorgcontacten. Er is subsidie gevraagd en gekregen voor een onderzoek naar de borging van de hygiëne en infectiepreventie in MKD.

In 2020 is het project risico inventarisatie bij medisch kinderdagverblijven gestart. Het onderzoek bestond uit een enquête bij MKD en daarnaast het uitvoeren van een infectiepreventieaudit bij 7 MKD's.

Doelstelling van het project was het inventariseren van de risico's ten aanzien van hygiëne, infectiepreventie en de ontwikkeling en verspreiding van ABR in de Medische Kinderdagcentra (MKD) in Noord-Nederland.

Een enquête met vragen naar hygiëne en infectiepreventie werd ontwikkeld in google forms (klik [hier](#)). Er werden vijftientig MKD gevonden en aangeschreven met het verzoek deze in te vullen. Tevens werd aan deze MKD aangeboden om een gratis infectiepreventie audit op het MKD uit te laten voeren. Middels deze audits konden de bevindingen uit de enquête nader gespecificeerd en gecontroleerd worden. Tevens konden de geauditeerde MKD hun voordeel doen met de bevindingen in de audits. Zowel de enquête als de auditvragenlijst werden gebaseerd op de "[Hygiënerichtlijn voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang](#)" en de "[Hygiënerichtlijn voor instellingen voor volwassenen met een lichamelijke of verstandelijke beperking](#)" van het RIVM. Een aparte richtlijn voor MKD bestaat niet.

Enquête

Er kwam weinig respons op de vraag om de enquête in te vullen, ook niet na herhaalde verzoeken en herinneringen. Naar aanleiding hiervan, is er namens het ABR Zorgnetwerk een brief naar alle MKD verstuurd met het verzoek om mee te doen aan het onderzoek en de bijbehorende enquête in te vullen. Er werden nog twee enquêtes ingevuld naar aanleiding van deze brief. Uiteindelijk hebben in totaal negen MKD van de vijftientig MKD in Noord-Nederland de enquête ingevuld. De negen MKD die reageerden op de enquête waren onderdeel van drie grotere organisaties, vanuit één organisatie reageerden vijf MKD, vanuit twee andere organisaties twee.

Infectiepreventie audit

Aan de organisaties die de enquête hadden ingevuld, werd een gratis infectiepreventie audit door een deskundige infectiepreventie aangeboden. Er kwam weinig respons, de MKD waren terughoudend. Er is diverse keren mail en telefonisch contact geweest met verschillende organisaties om nadere toelichting te geven op het initiatief. De respons bleef laag, waardoor vanuit het ABR-zorgnetwerk ook contact met diverse organisaties is geweest om de MKD te motiveren een infectiepreventieaudit te laten uitvoeren. De contacten waren altijd positief, echter lieten enkele MKD nadien niets meer van zich horen. Uiteindelijk zijn er zeven audits uitgevoerd bij MKD uit twee verschillende organisaties, zes vanuit één en één vanuit de andere organisatie. Er is door 1 MKD geen enquête ingevuld, waar wel een infectiepreventieaudit is uitgevoerd.

In de enquête en de infectiepreventieaudit werden vragen gesteld over Persoonlijke hygiëne, Persoonlijke beschermingsmaatregelen, MRSA & BRMO en over Reiniging & Desinfectie. Tevens is er tijdens de audit ook gekeken naar de bouw en inrichtingseisen.

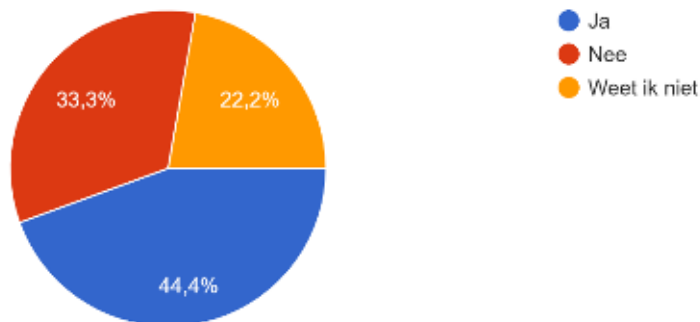
Resultaten enquête

In onderstaande grafieken worden de antwoorden van de enquête weergegeven die door de MKD zijn ingevuld. Let op, de antwoorden hebben niet altijd dezelfde kleur in de diagrammen.

Algemene vragen infectiepreventie

Wordt bij indiensttreding van de medewerker aandacht besteed aan infectiepreventie?

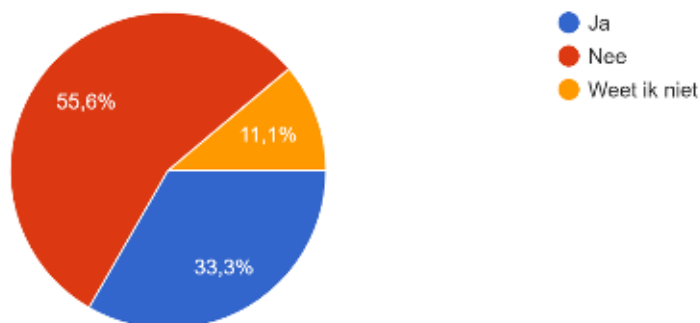
9 antwoorden

- Onderdeel van inwerkprogramma
- Basisregels wel, waar liggen handschoenen, schorten etc. Maar denk dat er bij inwerken nog onvoldoende echt aandacht voor is. Staat onvoldoende als onderwerp tijdens inwerken.
- Tijdens het inwerken
- e-learnings en uitleg door directe collega's
- e-learning

Krijgen alle medewerkers jaarlijks bij- en nascholing over infectiepreventie aangeboden?

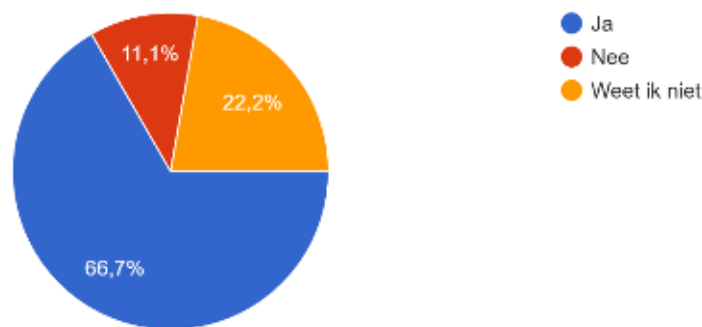
9 antwoorden

- Er is een online scholing welke te volgen is. Medewerkers krijgen scholing aangeboden maar ik weet niet of deze gevolgd wordt door iedereen.
- Verplichte scholing bij Kennr
- Er is online een korte scholing.
- Er is een werkgroep infectiepreventie en deze komt een aantal keer per jaar bij elkaar. Vanuit deze werkgroep komen acties en aandachtspunten naar het team.

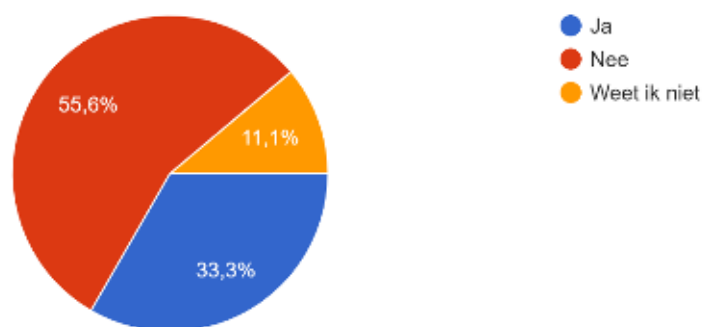
Is het voor medewerkers duidelijk wie het aanspreekpunt is voor vragen rondom infectiepreventie en uitbraken?

9 antwoorden

Wordt er gewerkt met 'aandachtsfunctionarissen' op het gebied van infectiepreventie?

9 antwoorden

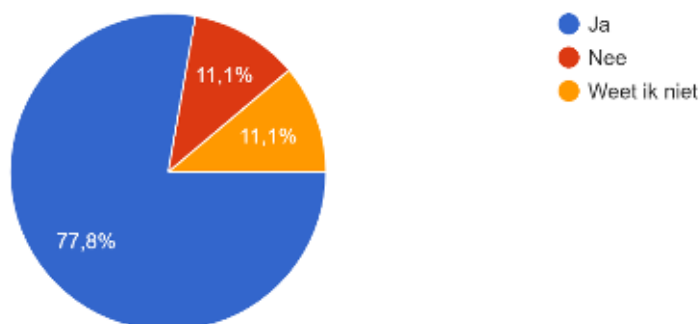
Hoe worden medewerkers geïnformeerd over infectiepreventie protocollen? 9 antwoorden

- Via het intranet van Cosis
- Binnen Alliade/Talant wordt gebruik gemaakt van ZIP-net. Hier zijn wel protocollen over de basishygiëne te vinden, maar deze website is niet specifiek toegespitst op medische kinderdag verblijven.
- In de maandelijkse vergadering staat dit op de agenda
- Via Ikaa (protocollensysteem), e-learnings en nieuwsbrieven bij wijzigingen
- Via de leidinggevende maar ze weten ze zelf ook te vinden op Ikaa.
- Via het hoofd, via weekmails en via Ieder(intranet voor medewerkers)
- Vanuit organisatie
- Via de lijn
- Via hun leidinggevende

Persoonlijke hygiëne

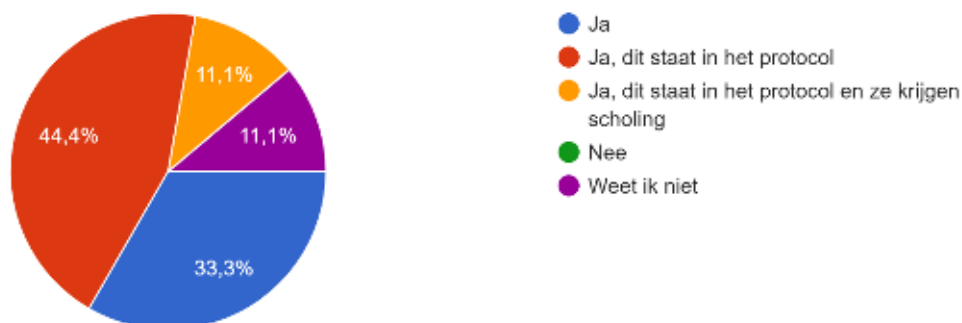
Is er een protocol persoonlijke hygiëne aanwezig?

9 antwoorden

Zijn medewerkers op de hoogte van richtlijnen t.a.v. persoonlijke hygiëne?

9 antwoorden

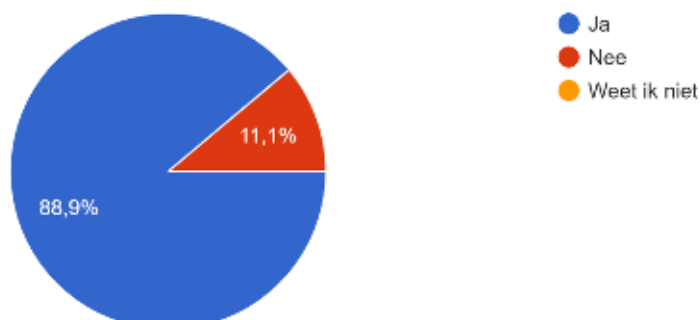

Worden ouders en kinderen geïnformeerd over handhygiëne en persoonlijke hygiëne en worden ze gestimuleerd dit uit te voeren, indien dit mogelijk is? 9 antwoorden

- Dit is vooral in deze Corona tijd aan de orde, daarbuiten veel minder
- Ouders worden hier nu meer over geïnformeerd dan voorheen, dit heeft vooral te maken met de verspreiding van het Corona virus.
- Ja, erg actueel nu met Corona
- ja, medewerkers begeleiden kinderen hierbij.
- Ja
- Begeleiders passen dit toe bij kinderen, zij kunnen dit zelf niet.
- Ja
- Ja, zeker nu tijdens de Corona pandemie.
- Ten tijde van een infectie wel

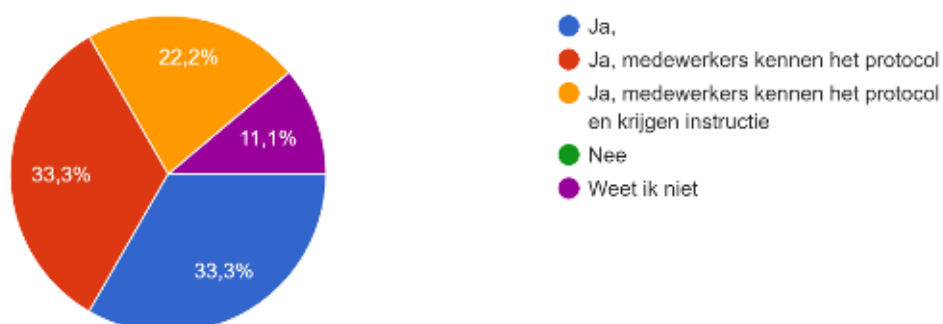
Is er een handhygiëne protocol?

9 antwoorden

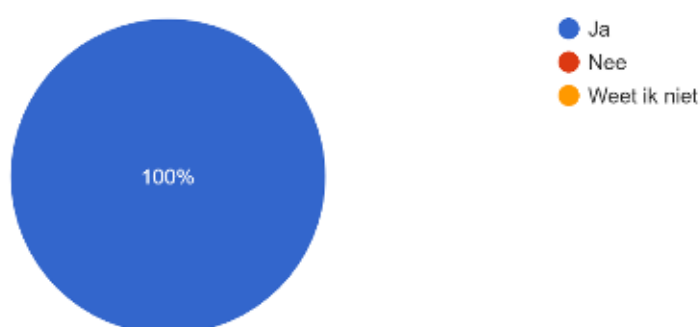
Weet de medewerker wat de juiste manier is om handen te wassen of te desinfecteren?

9 antwoorden

Is er handalcohol aanwezig?

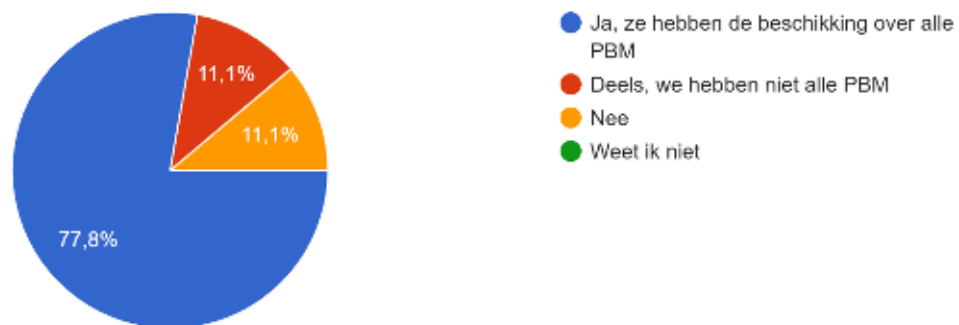
9 antwoorden

Persoonlijke beschermingsmiddelen

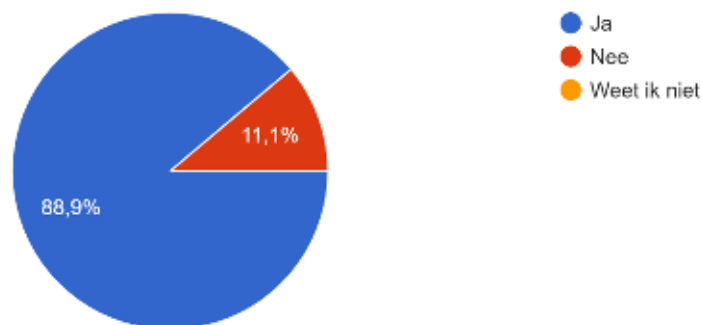
Hebben medewerkers de beschikking over persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

9 antwoorden

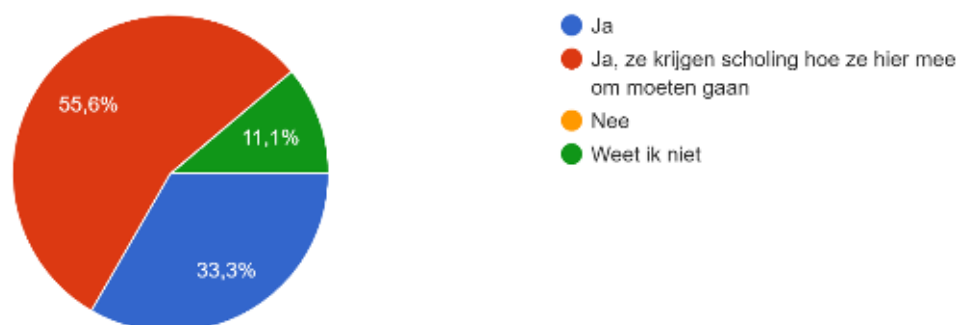
Zijn er protocollen opgesteld wanneer persoonlijk beschermingsmiddelen ingezet moeten?

9 antwoorden

Weten de medewerkers hoe ze op de juiste manier om moeten gaan met persoonlijke beschermingsmiddelen?

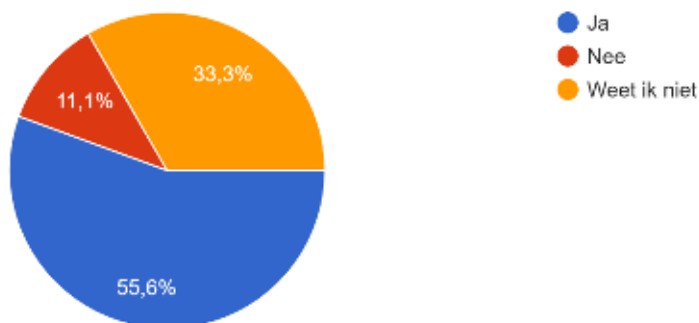
9 antwoorden

MRSA & BRMO

Zijn de medewerkers op de hoogte van BRMO & MRSA

9 antwoorden

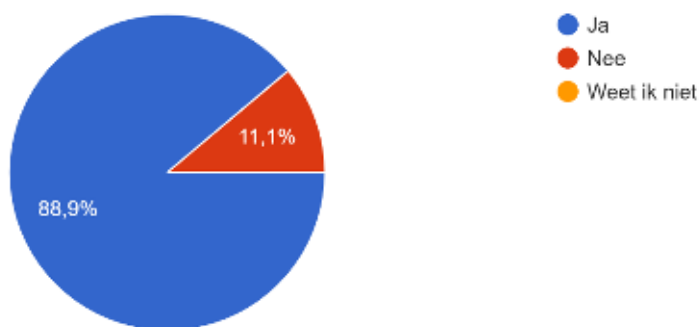

Weten medewerkers welke maatregelen zij moeten nemen of wie zij moeten benaderen om te bepalen welke maatregelen nodig zijn wanneer een kind BRMO of MRSA heeft? 9 antwoorden

- Nee, dat zal nagezocht moeten worden als het aan de orde is
- Via de protocollen in Ikaa wordt dit gevonden.
- Ja hier wordt over gesproken of wordt opgezocht als dit nodig is.
- Er werken verpleegkundigen op de afdeling die hebben dit goed voor de bril
- Dit is nog niet voorgekomen bij mijn weten, dus dat zou bij voorkomende gevallen opnieuw opgehaald moeten worden.
- Ja we hebben in 2018 MRSA op de locatie gehad. Vanuit hieruit ook deels ervaringsdeskundig
- Dit weten zij niet direct, maar weten wel wie zij daarvoor kunnen benaderen
- Ja
- In ieder geval is er expertise bij de medische dienst, die dan ingeschakeld wordt
- Medewerkers weten wie ze moeten benaderen intern

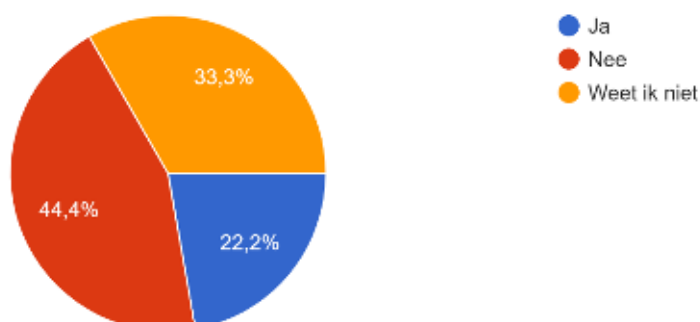
Zijn er relevante richtlijnen, protocollen of werkinstructies over BRMO & MRSA aanwezig?

9 antwoorden

Worden nieuwe cliënten uitgevraagd op MRSA en BRMO status?

9 antwoorden

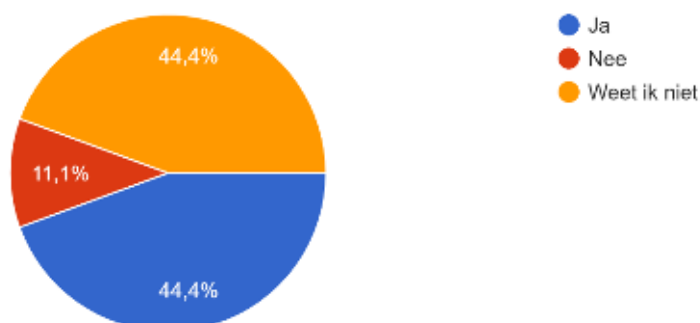

Worden er bij een BRMO of MRSA positief kind maatregelen genomen om verspreiding te voorkomen? Denk hierbij aan het dragen van handschoenen en een schort bij directe zorg momenten? 9 antwoorden

- Nog niet aan de hand geweest
- Ja er worden maatregelen genomen.
- Ja, wij vallen onder de risico groep
- nog nooit voorgekomen
- Ja
- Ga ik wel vanuit, dit nog nooit meegemaakt
- Wanneer dat nodig mocht zijn kan dat
- ja zeker.
- Ja

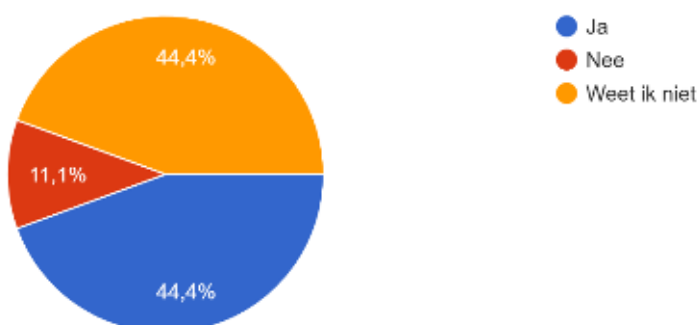
Wordt de BRMO/MRSA-positieve status vermeld in het dossier van het kind.

9 antwoorden

Als een kind wordt overgeplaatst naar een andere instelling wordt er dan vermeld in de overdracht dat het kind BRMO/MRSA-positief is.

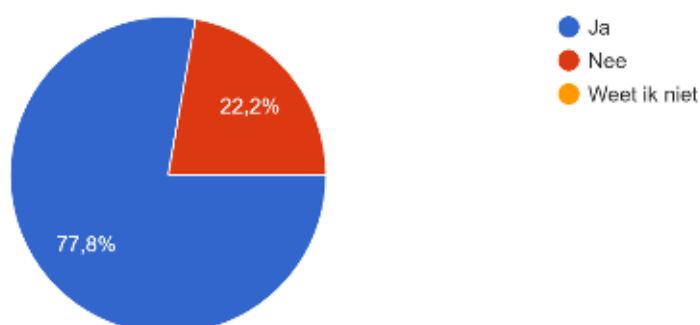
9 antwoorden

Reiniging & Desinfectie

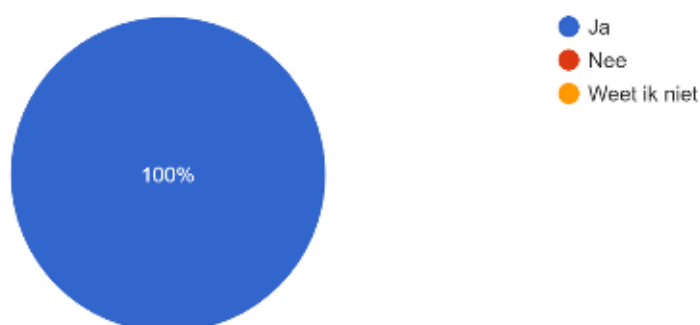
Is er een Reiniging & Desinfectie protocol aanwezig?

9 antwoorden

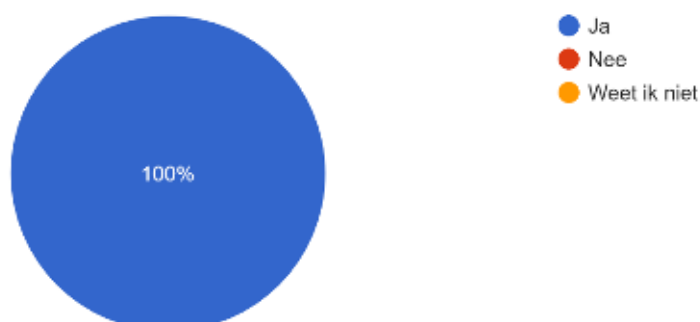
Zijn er schoonmaakschema's opgesteld?

9 antwoorden

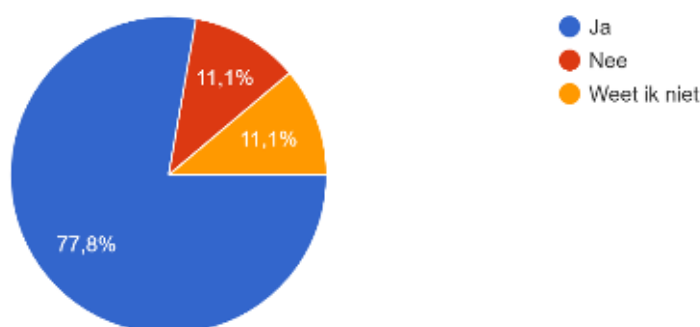
Zijn deze schoonmaakschema's bekend bij de medewerkers die de schoonmaak uitvoeren?

9 antwoorden

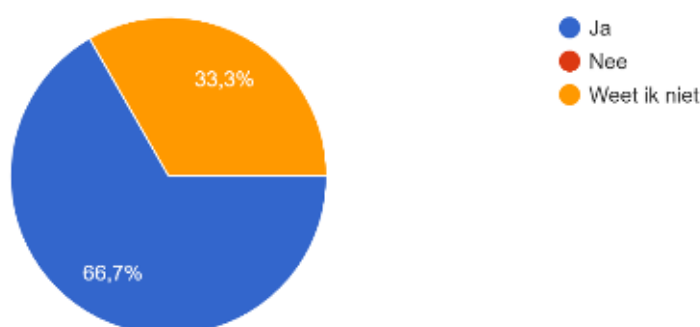
Indien de schoonmaak door een extern bedrijf wordt uitgevoerd zijn er dan afspraken vastgelegd t.a.v. reiniging & desinfectie.

9 antwoorden

Hebben medewerkers die de schoonmaak uitvoeren instructies gehad over reiniging & desinfectie?

9 antwoorden

Welke middelen voor reiniging & desinfectie zijn aanwezig en worden gebruikt? 9 antwoorden

- Alcohol, schoonmaakmiddelen van schoonmaakbedrijf
- Zeep, desinfectans, papieren wegwerpdoekjes, schoonmaakmiddelen voor reinigen douche en toilet.
- Welke voorgeschreven zijn, zijn aanwezig op de afdeling
- Ontkalker, resal, water

- Alphades, Tork, Deb
- weet ik niet is uitbesteed
- Is uitbesteed. weet ik nu niet
- Niet bekend. schoonmaak in MKD besteden we uit

Uitvoering & Uitkomsten Infectiepreventie audits

Op 7 locaties werd een infectiepreventieaudit uitgevoerd. Voor de infectiepreventie audit werd een auditvragenlijst ontwikkeld op basis van de in de inleiding genoemde richtlijnen. De audits werden uitgevoerd met behulp van een audit-app. In de audit-app werden de vragen beantwoord en nadien werd er vanuit de audit-app een rapport gegenereerd.

De deskundige infectiepreventie werd op alle locaties begeleid door een medewerker van het MKD. Nadien hebben de MKD een rapportage van de infectiepreventie audit met verbeterpunten ontvangen die ook mondeling is toegelicht.. Naast dat er op alle MKD individuele verbeterpunten waren, kwamen er ook gezamenlijke verbeterpunten uit voor de MKD.

Tijdens de audits kwam naar voren dat de persoonlijke hygiëne niet op orde is, o.a.:

- Er worden sieraden gedragen
- Er worden lange mouwen gedragen
- In de meeste gevallen is er geen reservekleding aanwezig

Een verklaring is mogelijk dat de MKD hier geen richtlijnen over hebben. In de richtlijn voor gewone kinderdagverblijven wordt bijvoorbeeld geadviseerd om geen sieraden te dragen.

In alle MKD (op 1 na) is een probleem met de opslag van materialen. Zo worden sanitaire ruimtes gebruikt om materialen op te slaan.

Ook werden er diverse verbeterpunten gezien op het gebied van reiniging & desinfectie, zoals:

- Medewerkers waren niet op de hoogte van het reiniging & desinfectie beleid. Er werd o.a. aangegeven dat er geen protocol was, terwijl dit wel aanwezig was.
- Medewerkers zijn niet allemaal op de hoogte wanneer er gedesinfecteerd moet worden.
- De schoonmaak werd op diverse MKD niet goed uitgevoerd. In de meeste MKD werd de schoonmaak uitbesteed.
- De schoonmaakkarren voldeden niet aan de richtlijnen. De karren waren in veel gevallen vies en er stonden materialen op, die er niet horen.
- Diverse MKD gebruiken niet goedgekeurde reiniging & desinfectiemiddelen, terwijl deze gewoon besteld konden worden. Medewerkers waren hier niet van op de hoogte.

Er is kennistekort t.a.v. MRSA & BRMO. Protocollen zijn niet overal aanwezig of zijn vaak onbekend. De protocollen zijn niet afgestemd op de organisatie/de locatie. De protocollen zijn afgeleid van of gelijk aan die in de ouderenzorg.

Bespreking en conclusies

De respons op de enquête was matig waardoor het beeld vanuit de enquête niet zonder meer als representatief voor de hele sector kan worden gezien. Mogelijk geeft de enquête een te positief beeld, omdat de antwoorden komen van MKD met meer aandacht voor hygiëne en infectiepreventie dan gemiddeld. De audits lieten dan ook zien dat de hygiëne en infectiepreventie minder goed op orde was dan uit de enquête bleek, terwijl ook in de enquête al een aantal duidelijke lacunes naar voren kwamen.

Er is behoefte aan een richtlijn hygiëne en infectiepreventie voor MKD, zodat duidelijk is aan welke eisen MKD moeten voldoen.

Tijdens de infectiepreventie audits werd door meerdere MKD aangegeven dat ze geen MKD waren, terwijl er wel invasieve zorghandelingen werden verricht, zoals het geven van sondevoeding. Er blijkt behoefte aan meer informatie/kennis op het gebied van infectiepreventie. In de enquête werd aangegeven dat 33.3% van de MKD met aandachtsfunctionarissen werkt, maar dit is niet gebleken in de audits. MKD die hulp nodig hebben op het gebied van infectiepreventie weten wel dat ze contact met de deskundige infectiepreventie of de GGD op kunnen nemen.

Concluderend zijn voor verbetering van de (basis)hygiëne en de infectiepreventie in MKD een aantal zaken van belang. Er moet een 'Richtlijn hygiëne en infectiepreventie voor MKD' komen. Dan is het voor iedereen duidelijk dat dit onderwerp een integraal onderdeel vormt van het kwaliteitsbeleid van MKD. De eisen die op dit gebied gesteld

worden zijn dan helder. Het bestuur van de instelling dient infectiepreventie te zien en te behandelen als een integraal en belangrijk onderwerp van het instellingsbeleid. De medewerkers dienen van het belang van hygiëne en infectiepreventie te zien en de basisregels te kennen en uit te voeren. Specialistische ondersteuning bij uitbraken en incidenten dient beschikbaar te zijn.

Daarvoor doen wij de volgende aanbevelingen:

1. Opstellen van een richtlijn voor MKD door LCHV of RIVM
2. Opstellen infectiepreventiebeleid voor de instelling, gefaciliteerd door het bestuur, waarvan onderdelen kunnen zijn:
 - a. Infectiepreventiecommissie
 - b. Werkinstructies toegesneden op de instelling
 - c. Scholing basishygiëne voor het personeel
 - d. Borging van infectiepreventie,
door het aanstellen en opleiden van contactpersonen infectiepreventie
Door regelmatige auditering
3. Vanuit het ABRZNN kan worden bevorderd dat MKD de mogelijkheid hebben audits als in dit project uitgevoerd, al dan niet tegen betaling, te laten uitvoeren.